

Donderdag 31 oktober 1918 – ochtendeditie

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Uit Maastricht wordt ons gemeld:

Vandaag zijn weer 2500 vluchtelingen, allen uit Noord-Frankrijk, aan de Bilzerbaan ons land binnengekomen en door Maastricht vervoerd naar de Bek en andere inrichtingen te Limmel. De bagage wordt daar dadelijk in wagons geladen; alleen dekens worden er uit gehouden.

Enige jongemannen hebben kans gezien, mee over de grens te komen, één in een toegespijkerde kist, anderen verscholen onder de kleren van vrouwen, die in wagens neergehurkt waren. Een man toonde dadelijk drie portretjes van zijn kinderen, die al anderhalf jaar in Nederland waren; waar hij die vinden kon? Men zegt hem, dat een informatiebureau op de Bek hem daarin behulpzaam zou zijn.

Een kom warme soep, merk en chocolade, bereid en aangeboden door een Belgisch comité, verkwikten de arme reizigers. Enige zieken werden weer in het Rode Kruis opgenomen, waar er thans ongeveer 30 zijn. Andere zieken gingen naar het ziekenhuis te Limburg. Er kwamen enkele sterfgevallen voor.

Heden zijn het Staargebouw, de zaal van de Sphinx en de Dominicanerkerk ook opgeëist voor de vluchtelingen.

Gisteravond om half zeven zijn met een tram van Reusel weer 350 Franse vluchtelingen te Eindhoven aangekomen.

Een 65-jarige man uit Valenciennes is gisteren in een noodziekenhuis te Eindhoven overleden.

Het rijk heeft een gebouw te Arnhem ter beschikking gesteld, dat als noodziekenhuis voor de vluchtelingen, die uit verschillende plaatsen

naar Arnhem zullen worden gezonden, wordt ingericht. Het is een huis aan de Apeldoornse straat, dat zou worden afgebroken; op het terrein zal het nieuwe telegraafkantoor worden gebouwd. Aan het hoofd van het ziekenhuis komen de dames Buys en Van Braam. De geneesheer-directeur van het gemeenteziekenhuis te Arnhem, dr. Van Os, neemt de medische leiding op zich. De centrale gezondheidsraad te Utrecht zorgt voor de nodige verpleegsters.

Te Ittervoort zijn gisteren ruim 500 Franse vluchtelingen aangekomen. Ze deelden mede, dat de bevolking van Bergen (Henegouwen) ook reeds begint te vluchten en dat te Sint-Truiden 40.000 Duitsers in garnizoen zijn gekomen.

Te Thorn zijn dinsdag vier aldaar overleden vluchtelingen begraven.

Naar wij vernemen, zijn de volgende heren door de regering in commissie gesteld om met de Franse en Belgische gezantschappen de terugkeer van de hier te lande onderdak gebrachte vreemdelingen naar hun land zo spoedig mogelijk voor te bereiden: Mr. J. B. Kan, secretaris-generaal in algemene dienst; baron van Heeckeren, chef van de afdeling politieke zaken aan het departement van buitenlandse zaken; gepensioneerde kapitein ter zee von Leschen, werkzaam bij de marinestaf (voor het verkeer te water), majoor Noothoven van Goor te Bergen op Zoom (voor het verkeer te land).

Voor de Franse legatie heeft zitting in de commissie luitenant-ter-zee Cruchon, marine-attaché van die legatie en voor de Belgische legatie graaf van Kerchove van Dentergem, legatiesecretaris.

Dinsdag heeft een eerste bijeenkomst van bovenbedoelde heren plaats gehad, in het departement van binnenlandse zaken, welke werd bijgewoond door de Franse gezant de heer Allizé en door minister jhr. Ruys de Beerenbrouck.

Dinsdag zijn over de grens gekomen te Zundert 89 vluchtelingen, van wie 84 Fransen, vier Oostenrijkers; te Eijsden 800, allen Fransen; te Baarle-Nassau 205 van wie 194 Fransen en 11 Belgen; te Reusel 350, van wie 348 Fransen en twee Belgen; te Ittervoort 759, allen Fransen; de Stramproy 1074 van wie 1051 Fransen, 15 Belgen, 2 Grieken en 4 Spanjaarden.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat ook naar Amsterdam een deel van de vluchtelingen uit België en Frankrijk die onze grens overschrijden, zal worden gedirigeerd. Op een desbetreffende vraag van de regering heeft de burgemeester geantwoord, dat zo nodig aan zesduizend vluchtelingen huisvesting zou kunnen worden verleend. Hiervoor zou dan worden gebruikt het Paleis voor Volksvlucht, verschillende loodsen in het havengebied, enz. Het staat echter nog allerminst vast, dat dit plan doorgaat.

Havre, 30 oktober. Een koninklijk besluit kondigt de instelling aan van een onderscheiding, welke bestemd is om de roemrijke daden van regimenten, bataljons en andere groepen van het Belgisch leger in herinnering te brengen. Er zullen twee soorten onderscheidingen zijn: een met de kleuren van het lint van het oorlogskruis, de andere met de kleuren van het lid van de Leopoldsorde. De eerste zal worden toegekend aan de eenheden, die tweemaal bij legerorder zijn vermeld; de tweede aan de eenheden, wiens vaandel met de Leopoldsorde is gedecoreerd en die tenminste viermaal bij legerorder zijn vermeld. Elk inschrift op vaandels geldt voor een vermelding.

De neutrale commissie.

Berlijn, 30 oktober. In de laatste dagen zijn de vertegenwoordigers van onzijdige regeringen te Brussel, die zich in verschillende steden van België en Noord-Frankrijk van de toestand op de hoogte hebben

gesteld, als neutrale commissie aangeduid. Deze aanduiding heeft de opvatting doen postvatten, dat het een uit vertegenwoordigers der regeringen samengestelde officiële commissie was. Inderdaad hadden de heren zich bereid verklaard om wegens de klachten, die hen vanwege de bewoners hadden bereikt, samen naar de in aanmerking komende plaatsen te gaan om deze klachten te onderzoeken. Ze hadden geen opdracht van hun regeringen. De vertegenwoordigers voelden zich in het belang der bevolking tot deze gemeenschappelijke reis verplicht en konden, daar de tijd drong, niet eerst lastgevingen van hun regeringen afwachten. Gelijk uit de door de heren te boek gestelde en door ons (Wolff) voor enige dagen openbaar gemaakte aantekeningen blijkt, is deze zo buitengewoon nuttige reis volstrekt niet zonder gevaar in haar werk gegaan. Des te meer verdienen de heren de dank van alle daarbij betrokkenen.

Havre-Brugge.

Havre, 30 oktober. De eerste trein van Havre naar Brugge zal binnenkort in het verkeer worden gebracht. Hij zal de ambtenaren der ministeriële kabinetten vervoeren.

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Te Delft zullen blijkens een voorlopig bericht in de loop van deze week ongeveer 800 vluchtelingen komen.

Donderdag 31 oktober 1918 – avondeditie

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

De koningin is vanmorgen om 10 u 32 te Vlissingen aangekomen. Ter begroeting waren aanwezig, behalve de militaire autoriteiten, de commissaris der koningin mr. H. J. Dijckmeester, de burgemeester van Vlissingen jhr. mr. A. A. van Doorn van Koudekerke, de regeringscommissaris voor de vluchtelingen in Zeeuws Vlaanderen ds. J. H. Pattist uit Aardenburg. De koningin begaf zich met haar gevolg en vice-admiraal Smit, commandant van Zeeland, de commissaris der koningin en ds. Pattist aan boord van de torpedoboot G 16, waarmee naar Breskens werd overgestoken. De bemanning van de in de haven liggende oorlogsschepen juichte de koningin toe, waarvoor zij, staande op de commandobrug, dankte door buigen. Hedenmiddag om 5 u 40 werd de koningin te Vlissingen terugverwacht.

De koningin zal in Terneuzen een bezoek brengen aan de lokaliteiten op het spoorwegemplacement en de voor de opnemings van zieken ingerichte zaal in het Disconiehuis. Hare Majesteit vertrekt vervolgens voor hetzelfde doel naar Axel en Hulst om langs Terneuzen naar Vlissingen terug te varen.

De prins heeft zich hedenochtend met de Hollandse spoortrein van 9 u 07, in zijn hoedanigheid van voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis, vergezeld van zijn adjunct, kapitein-luitenant-ter-zee jhr. von Mühlen en van schout-bij-nacht J. Vorstman, lid van het hoofdbestuur van het Nederlandse Rode Kruis, naar Bergen op Zoom begeven. Aldaar zal het gezelschap generaal Collette, hoofd, tevens legercommissaris van het Nederlandse Rode Kruis en kolonel Spieringhs, commissaris van die vereniging bij de IIIe divisie, ontmoeten, om van Bergen op Zoom per automobiel een tocht langs de Noord-Brabantse grens te maken tot het in oegenschouw nemen van noodziekeninrichtingen, welke in die omgeving door het Nederlandse Rode Kruis zijn ingericht.

Hedenavond omstreeks 6 uur wordt het gezelschap te Breda verwacht, eveneens tot het inspecteren van Rode Kruis noodziekeninrichtingen, waarna het diner zal worden gebruikt bij generaal-majoor van Hoogstraten, gouverneur der militaire academie, in wiens huis de prins ook zal blijven overnachten.

Morgenochtend zal de prins zich met de autoriteiten van het Rode Kruis per trein naar Maastricht begeven, ten einde ook daar in de buurt Rode Kruis noodziekeninrichtingen te gaan in ogenschouw nemen.

Van Maastricht, waar inmiddels de koningin op haar tocht langs de zuidgrens van ons land wordt verwacht, keert het vorstelijk echtpaar morgenavond omstreeks 5 uur naar de residentie terug.

Te Eindhoven zijn gisteravond terug 400 Franse vluchtelingen per tram aangekomen, die bij Schaft over de grens gekomen zijn.

Hedenavond om kwart over negen komen te Groningen nog 900 vluchtelingen aan. In het geheel zullen hier in de provincie 36.000 vluchtelingen worden ondergebracht, van wie 10.000 in de stad Groningen zullen blijven.

Te Nijmegen zijn gisteravond 125 vluchtelingen ondergebracht. Aldaar verblijven er nu 325.

Op 30 oktober zijn over de grens gekomen te Zundert 356 vluchtelingen, van wie 339 Fransen, 16 Belgen, een Italiaan; te Baarle-Nassau 236, van wie 229 Fransen en zeven Belgen; te Reusel 421, allen Fransen; te Valkenswaard 820, van wie 819 Fransen en een Belg; te Ittervoort 831, van wie 824 Fransen, zes Belgen, 1 Spanjaard; te Stramproy 1231, van wie 1202 Fransen, 28 Belgen, 1 Rus; te Maastricht 1717, allen Fransen; de Eijsden 792, allen Fransen.

Alle sedert dinsdagavond te Eindhoven aangekomen vluchtelingen zijn nog daar. Hedenavond komen er nog 400 van Reusel.

Berlijn, 31 oktober. Officieel. Rupprecht. Bij Zomergem aan de Leie werd een plaatselijke aanval van de Belgen afgeslagen. Ten zuiden van de Schelde en bij het Mormalbos af en toe artilleriestrijd en kleine infanteriegevechten.

De vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Men meldt ons uit Maastricht:

Heden namiddag brachten we nog een bezoek aan de Bek te Limmel, waar alle 2500 vluchtelingen van heden om 3 uur binnen waren, dus wel een vooruitgang met de eerste dag, toen het reeds lang avond was, voordat alle voertuigen de poort waren binnengereden. Er was een groot plakkaat opgehangen, waarop verzocht werd, dat iedereen bij zijn eigen bagage zou blijven. Dekens en eetwaren moesten er af genomen worden. Elke aankomende kreeg een rode kaart, die hij zichtbaar moest dragen. De bagage werd dadelijk ingeladen in wagons, die met de locomotief op het terrein stonden. Iedereen moest het nummer van de wagon onthouden, zodat het eigendom dadelijk weer herkend kon worden. Onze soldaten waren daar weer druk in de weer. Verder stond te lezen, dat men het geld niet zou wisselen, maar dat de Franse legatie geld zou lenen en de bons volledig vergoeden.

Een informatiedienst was ingesteld, waarvan de dames en heren, veelal Belgen, een witte band om de arm droegen. De meeste mensen hebben geld bij zich en wensen versnaperingen te kopen. Er is nu een kantine ingericht, waar dames chocolade, koek, zuurtjes, appels, sigaren, sigaretten, tabak en gecondenseerde melk verkopen.

Er wordt veel gezonden door winkeliers en ook door de Courier de la Meuse.

Op het oog zien de mensen er goed uit. Maar velen zijn uitgeput door de lange reis. Veel zieke kinderen zijn er. De ouders en familieleden van die kinderen blijven hier en worden voorlopig niet doorgezonden. Zondagavond is hier een krankzinnige man, die bovendien vol ongedierte zat, overleden. Ook een kindje stierf hier.

De mensen klagen niet over de voeding, maar wat hen het meeste hindert, is dat ze allen zonder onderscheid naast elkaar op het stro moesten liggen. Wasgelegenheid is er niet. We zagen ook de voor de vluchtelingen ingerichte zalen bij de firma de Beaumont aan de Meerssenerweg. Die zagen er keurig uit. Daar waren ook vijf of zes kranen en waskommen en lange tafels en banken om te zitten, terwijl de firma tevens voor versnaperingen zorgde. Door België moesten de vrouwen dag in dag uit marcheren achter hun handwagens. Die het betalen konden, mochten een eind weegs per auto tegen grof geld.

Het centraal Vlaams persbureau verspreidt een oproep aan het Vlaamse volk, waarvan het refrein is:

Belgische onafhankelijkheid wordt hersteld!

Alle stambewuste Vlamingen willen:

"Een vrij Vlaanderen in een vrij België".

Het volgende is er nog aan ontleend:

Het beginsel waarop een duurzame vrede onder de volkeren moet worden gevestigd, wordt door president Wilson uitdrukkelijk gehuldigd in het vierde punt van zijn boodschap aan het Congres, de 12^e februari 1918. Het luidt als volgt:

"Aan alle klaar en duidelijk omschreven nationale wensen moet volle bevrediging geschonken worden, zonder dat nieuwe of oude oorzaken van twist en tweedracht ingevoerd worden, welke eerlang de vrede van Europa en van de wereld weer zouden kunnen verstoren".

Ook in zijn laatste rede van de 27^e september 1918 stelt president Wilson voorop, dat onpartijdige gerechtigheid geen onderscheid mag toelaten, geen begunstiging, geen tweeeërlei maatstaf.

Zal het recht der Vlamingen hem dan minder heilig zijn dan dat van Polen, Tsjechen en Slowaken?

Binnenlandse vrede, rechtvaardigheid tegenover elke burger zijn alleen dan mogelijk, als aan beide volkeren die België bewonen zelfbeschikkingsrecht verzekerd wordt, door middel van eigen wetgevende macht met eigen bestuur en gerecht.

De Vlaamse Beweging heeft voor en gedurende de oorlog de grondslagen gelegd, waarop in die zin moet worden voortgebouwd.

Een hernieuwd centraliserend stelsel zou Vlaanderen in naam van een verderfelijke eenheid, nogmaals verdrukken. Veeleer kunnen de Vlamingen evenals de Walen, zich scharen in een komende Volkerenbond, met wederzijdse eerbied voor hun nationaal leven: dat moet de ware "eendracht" worden.

Het manifest is ondertekend door de commissie van gevolmachtigden, prof. dr. J. De Decker, voorzitter, en de leden: dr. A Borms, A. Brijs, prof. ing. F. Brulez, dr. A. De Pla, prof. dr. A Martens, L. Meert, ing. H. Mommaerts, Mr. H. Plancquaert, prof. ing. E. Van den Berghe, Mr. E. Ver Hees.